

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. május 12

Csütörtök.

XXIII. évfolyam. 38. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyiltterek díja előre fizetendő.

Erkölcsei életünk és az egyházak.

Kézdivásárhely, május 9.

Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvész, Róma megdől s rabigába görböd. A klaszikus költő a jeles mondásnak igazságáról már nem egy ország, nem egy nemzet sorsa tett szomorú bizonyosságot. S esodálatos mégis, hogy a nemzetek alkotó elemei, a népek, az évezredek eme fényes történelmi igazságából máig sem vonták le a helyes következtetéseket, még ma sem léptek rá teljesen a tiszta erkölcsi élet egyedül üdvözítő útjára. Sőt elmondhatni, hogy socializmus, anarkizmus, nihilizmus és a többi állam-ország-felforgató eszmék soha ijesztebben nem kezdtek dominálni, mint ma a felvilágosodottság korában; elmondhatjuk, hogy a tudományok fejlődésével, a szabad eszmék terjedésével egyszerre, s talán nagyobb mértékben hódítottak tért az erkölcsi életlegadázabbellenségei is. Nem akarjuk a tudomány, illetőleg a tudomány munkásai rovására írni az erkölcsi élet hanyatlását; sőt inkább hajlandók vagyunk a változott életviszonyoknak tudni be a szomorú változásokat, melyek erkölcsi téren nap-nap után tapasztalhatók s melyek látása kell, hogy nagyobb arányu, az eddiginél, hatékonyabb munkára serkentse az emberiség jobbait s különösen azokat, kiknek kezébe van letéve az erkölcsi, a vallásos élet őrzése, gondozása, erősítése.

Az ifjuság erkölcsi életének helyes

gondozása az iskolák, a felnőtteké az egyházak, a felekezetek kezébe van letéve. Nem mondunk hihetetlen és valótlan dolgot, midőn állítjuk, hogy nem minden iskola s nem minden egyház és felekezet teljesíti e téren a reá nagy felelősséggel nehezű kötelességet: a vallásos, erkölcsös nevelés szent feladatát. És ezt — mondjuk ki nyiltan és bátran — jó részben a vezetőktől függ, különösen egyházi téren. Mindenütt meglát-szik, ha az egyház élén arra termett kormányozó áll s irányítja a vallásos élet hajóját s boldog az az egyház, melynek vezére nem hatalom kezelésében nem a saját kényelme biztosításában, de hivi lelki életének lankadatlan gondozásában találja föl hivatását. Boldog az az egyház melynek vezére nem elégszik meg a hivatalos teendőik kötelességszerű elvégzésével, de azon felül, valódi idealis lelkesedéssel, fáradságot nem ismerő tevékenységgel s határtalan áldozatkészséggel szenteli egész erejét, idejének minden percét hivi lelki életének gondozására s különösen az ifjuság vallásos, erkölcsös irányu nevelésére.

Az erdélyi róm. kath. egyházmegye püspökének, gróf Majláth G. Károlynak, Kézdivásárhelyen időzése alkalmából írtuk meg e sorokat. Az erdélyi r. kath. egyházmegye boldog és szerencsés, hogy 7 évvel ezelőtt a királyi kegy őt ültette az erdélyi püspöki székre. Ez idő alatt minden egyházközségben ellátogatott; mindenütt buzditott, oktatott, tanított, szóval,

cselekedettel, élő példával, erkölcsi és anyagi segítséggel, lankadatlanul, rendkívül szívósággal, s mindenütt kiváló gondját képezte s képezi az ifjuság lelki élete, melyért valódi idealis rajongással tesz, fárad, dolgozik egész az önteláldozásig. Azelőtt évtizedek teltek el, míg püspököt láttunk a vidéken; Majláth püspökhöz évente kétszer is van szerencsénk és nyomában úgy perdül fel a hitélet, erősödik az erkölcsi, a vallásos élet, mint üde harmat nyomán a zsenge fü, jótékony eső után a fejlődésbeindult természet.

Majláth püspök valódi áldás a hitéletre, az erkölcsi életre. Vajha az ország minden főpapja, minden püspöke olyan lenne, mint a milyennel ő benne az Isten jókedvében megajándékozta az erdélyi katolikus hívőket. Akkor a vallásos élet, az erkölcsi élet ellen nem hangzanék fel minduntalan oly sok panasz.

A delegációk egybehívása. A király május 14-ére a delegációkat Budapestre egybehívta. Erre vonatkozólag a következő legfelső kéziratot boosátotta ki:

Kedves gróf Tisza! A közös ügyek tárgyalására a magyar országgyűlés részéről az 1867. évi XII. törvényeikk értelmében az 1904. évre kiküldendő bizottságot, valamint a birodalmi tanács által az 1867. évi december hó 21-én kelt törvény alapján az 1904. évre megválasztott bizottságot a részükre törvényileg meghatározott teendők elintézése végett, folyó évi május hó 14-ére, Budapestre ezennel egybehívom. Midőn ehhez képest egyuttal közös miniszteriumaimat alkotmányyszerű előterjesztéseik megte-

TÁRGA.

Jókai.

Írta: Mikszáth Kálmán.

Jókai Mórral némi változás történt. A leglényesebb, a mi az átlag embert érheti, de Jókainál ez is csak némi változás. Eltűnt a szemek elől, meghalt. Azaz álmodni fog tovább odalent, mint a hogy álmodott idefent. Csak hogy a mit idefent álmodott, azt most már ő nem tudja és a mit odalent álmodik, azt mi nem tudjuk meg ezentul. Azok a kevesek, akik vele ismerősök voltak és néha szót váltottak, nem fognak vele soha többé találkozni. Ábrándos kék szemeit becsukta örökre, a melyekkel rájok mosolygott, a kéz megdermedt, melyet barátságosan feléjük nyújtott. Azokra a milliókra nézve azonban, a kik őt bámulták, szerették, a földkerekség minden részében, de vele se nem találkoztak, se nem találkozhattak minden a régiben maradt, csakugy megvan nekik Jókai, ahogy megvolt. A mit gondolt, a mit álmodott, a mit érzett, nyolevan hosszú éven keresztül az ott van a könyvszekrényeiben. Mindenki örökölt az örögtől. S bár millió részre szakadt szét az örökség, mindenki megkapta az egészet.

Bár a változás voltaképp csak ennyi, mégis nagy dolog történt, megrázó katasztrófa. Bányadt, semmitmondó frázis, hogy egy fényes csillag futott le az égről. Hiszen ha csak az történt volna? Ki szomorkodnék egy csillagért, mikor még annyi van ott? Olyas jelentőségű történt velünk, magyarokkal, mintha az a hegy süllyedt volna el, a melynek földjében a tokaji eszencia termelt és mert csak egy tokaji hegyünk volt, soha se kószolhatunk többé új tokaji termést.

A negyvenes évek nagy nemzedékéből (mint a hogy az ország cimereiben is van) három hegyesucs emelkedik ki: Petőfi, Arany, Jókai. Most az utolsó is eltűnik, árnyéka elvonul a halhatatlanság fonszéges boltívei alatt, a hova csak azok léphetnek, a kik vagy olyat eszelekedtek, a mit érdemes megírni, vagy olyat írtak, a mit érdemes elolvasni.

Hogy melyik volt nagyobb a három közül, melyiknek mily hely jut, milyen rang jár, a nyitott sírnál nem lehet arról dönteni. A házasságot hét tél, hét nyár próbálja ki, a nagyságot száz tél, száz nyár, de bizonyos már annyi, hogy az az ember, a ki ma némán fekszik a ravatalon, hatvan esztendeje mulat-tatja, tanítja, lelkesíti nemzetét, ismerteti a világgal, zengtetessé teszi a nyelvét. Mi volt a magyar elbeszélés, mielőtt a szép, szőke fürtű, déleeg komáromi ifju megszólalt az ő eredeti magyar zamatu hang-

ján? Jó magvas koponyák hiszen akkor is akadtak: a vaskos nehézkes Kemény Zsigmond báróban volt mélység, bámulatos pszichológia és analízáló erő; Eötvös József irányregényeiben a sok szentimentalizmus sok gondlattal vegyült (valóságos vese velővel), de Eötvös is inkább volt politikus filozóf és államférfi, mint elbeszélő. Jósika Scott Waltert utánozta és rontotta egy kissé a magyar nyelvet, Kuthy doggai a jól meg nem szántott földet fölvert dudvák és bozótok, Degré regényei franciáskodó limonáde, de se a cukor, se a citrom nem elegendő benne. Eleven husból, vérből való alakokat senki se tud beállítani. S ekkor jön ez a titán a krózi gazdaságával! Csak ugy dőlnek tolla alól a kincsek, az eleven emberek rajokban. Török világ, Erdély aranykora, A nábob, Kárpáthy Zoltán és ki győznél elszámolni? Ha minden alakja meglevenednék, a mely fényes fantáziájából kihaladt és a koporsója előtt menne, el volna állva az ut a Múzeumtól a keresepi temetőig daliákkal, páncélos hősökkel, spáhikkal, jancsárokkal, tündérekkel, najádokkal, nimfákkal, gnómokkal, apró leatoungi emberkéekkel. Az volna az igazi, színekben gazdag fejedelmi temetés!

Nem csak, hogy első volt itthon, de alkalmasint az egész világon is, a mi a mese folyamatját illeti; megy, megy a mese, mint a folyam és viszi az olvasót, nem lehet a könyvet letenni. Látod, hogy

telére utasítom, megbízom önt, hogy a magyar országgyűlés bizottságának kiküldése s e bizottság tagjainak egybehívása iránt intézkedjék.

Kelt Budapesten, 1904. évi május hó 6-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Tisza István s. k.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház május 9-én, hétfőn Percezel D. elnöklété alatti ülésében alakította meg a harmadik ülészakia tisztikarát. Megválasztottak: alelnökök: Jakabffy Imre 138. Feilitzsch Arthur 127, háznyaggyá Csávossy Béla 130 szavazattal, jegyzőknek: Daróczy Aladár, Dadovits György, Eszterházy Kálmán, Herтеленy László, Nyegre László, Szóts Pál, a kormánypárt, Rákosi Viktor, Sturman György a Kossuthpárt, és Kovács Pál a néppárt részéről.

Ezután az elnök előterjesztette a delegációk összehívásáról szóló miniszterelnöki átiratot a hozzászólott királyi kézirattal együtt. Ugron tiltakozására Tisza István miniszterelnök kijelentette, hogy a delegációk összehívására vonatkozó kézirattal nem az országgyűléshez, hanem a miniszterelnökhöz volt intézve, ő mindkét Háznak megküldötte egyszerre, s hogy a főrendiház előbb tárgyalta, mint a Ház, annak oka az, hogy ott hamarabb megtörtént az alakulás. A választ Ugron Gábor tudomásul vette.

Máj. 10-én a különféle bizottságokat választotta meg. Majd Lukács L. pénzügyminiszter előterjesztette az 1904 ik évi költségvetést a szokásos expozé kíséretében.

Jókai Mór halála.

Jókai Mór halála a képviselőházban.

A nemzet nagy halottja: Jókai Mór a magyar parlamentnek is nagy halottja. 1861. év óta állandóan tagja volt, előbb egész 1896-ig a képviselőháznak, azóta a főrendiháznak.

A képviselőház és főrendiház szombati üléseiben áldoztak a Jókai emlékének.

A képviselőházban előbb Percezel Dezső elnök parentálta el kegyeletes szavakban Jókait; majd Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és Thaly Kálmán emlékeztek meg, nagy melegséggel méltatván Jókai elévülhetetlen érdemeit.

csupa valószínűség, boszankodol is, ha realista, naturalista vagy, de hasztalan, nem bírsz megválni tőle, elbűvöl, lebilincsel, nem ereszt. Csak az egy idősb Dumas mérhető vele össze a tekintetben, s az is csak egyik regényében, a „Három testőr“-ben éri némileg utól, de felül nem mulhatja, mert Dumasban csak a szellem sziporkázik, míg ellenben Jókai-ból a humor nemes nedve csordul ki, s ez a soverign, ez az arany a szellemi tulajdonok közt. Az előbbi csak az elmének egy-egy szikrája, a másik is az, csak hogy előbb a szíven megy keresztül.

Regényei az egész világon el vannak terjedve, de a külföld nem ismerheti az igazi Jókait, mert éppen a nagy kvalitásai nem érvényesülhetnek fordításban, kivéve a fantáziáját, mely néha szinte Hugo Viktor régióiba csap fel. Jókai a fülével int, az ő nyelvezete muzsika, de csak a magyar idiómából hangzik ki. Mint a villámáram nem megy keresztül a selymen és az üvegen. Nyelvének zongzetessége, édessége nem megy át idegen nyelvekbe. A gondolatok bekapcsolásának csodás módja változást szenved az átültetésnél, a hímper a fordítók ujjain tapadt. Csak a gyengeségei jutnak ki teljesen, a szerkezet, mely sokszor pongyola, a mese, mely valószínűtlen, a jellemek, a melyek se nem mindig igazak, se nem mindig következetesek. Egy gyengeségeiből összeállított Jókait ismer a külföld. S még így is nagy írónak tartja. Mit szólna, ha nagy tulajdonai domborodnának ki előtte?

Mindegy. A nap mégis nap, ha nem is egyformán melegíti a földgolyó minden tájait. Isten jó

A két beszédet itt adjuk:

Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. Ház! Én a kormány nevében is hozzájárulok a mélyen t. elnök ur előterjesztéséhez, annak minden részéhez. Nem kételkedhetem benne, hogy a magyar képviselőház méltó és hű kifejezője lesz a nemzeti közérzűletnek, a mely megilletődéssel borul a nagy költő ravatalára és kívánja őt a nemzet halottjaként gyászolni. (Általános helyeslés.)

Jókai írói munkásságával Magyarországnak annyi és maradandó dicsőséget szerzett, hogy a magyar nemzet önönmagát kisebbitené, ha a kegyeletnek méltó kifejezést nem találna annak a költőnek az elhunyt alkalmából, a ki a magyar névnek, a magyar költészetnek, a világ minden művelt nemzete körében számtalan barátot szerzett. (Általános élénk helyeslés), a külparaz gazdagságu képzeletével világokat fedezett fel nemzete és a többi művelt nemzetek számára s akinek alakja elválaszthatatlanul összeforrt nemzetünk egész ujabbkörü történetével.

A nemzet újjászületésének nagy napjaiban Petőfi o'dalán mint az új szabadság és az új nemzeti élet lángszavú előhírnöke szólalt meg (Ugy van! Ugy van!) a nemzet tetszhalálának gyászos éveiben humorának ragyogásával, pátoszának tűzével, nyelvének csodás varázsló varázserejével élesztgette, ébresztgette elalélt nemzetét és az újabb alkotmányos korszakban a királyt és a nemzet egyező elismerésétől környezve, soha le nem téve lantját, fáradhatatlanul kifogyhatatlan képzelettel és soha nem lankadó munka és alkotási kedvvel érte el, mint a nemzet valódi poéta laureátusa a patriarchák korát míg most, nekünk még mindig korán, egész nemzetének halájától, szeretetétől, kegyeletétől kísérvé száll a tavasz virágaitól behintett sirjába.

T. képviselőház! A költő halála olyan időben következett be, a midőn az országgyűlés szünetelt és ezért a kormány kötelességének tartotta a törvényhozás jóváhagyásának reményében saját felelősségére tenni meg a legszükségesebb intézkedéseket arra nézve, hogy Jókai, mint a nemzet halottja az ő nagy nevéhez és a magyar nemzethez méltó végzettségben részesüljön. (Általános élénk helyeslés.) Annak idejében bátor lesznek a kormány részéről tett intézkedésekről és az azok során felmerült kiadásokról a t. Háznak tüzetes előterjesztést tenni. Most a Ház megalakulása előtt, tudtommal formaszertü határozatot nem hozhatna, s azért csupán arra szoritkozom, hogy a kormány ezen megtett intézkedéseiről a t. képviselőháznak rövid előzetes jelentést tegyek és az elnök urnak a Ház nevében tett kijelentéseihez és intézkedéseihez hozzájáruljak. (Általános élénk helyeslés!)

kedvében adta őt nekünk s neki is jó kedvében mérte ki a világot. Boldogan futotta azt be. Diadalról diadalra lépett. Megkóstoltatta vele még a politikai babérok édességét is. Ámbár ezek a harcok sehogy se illettek az ő szolid egyéniségéhez. Isten úgy teremtette a fülémiliét, hogy az ne a fórumon csipogjon, hanem bokorba elvonulva énekeljen. Talán még boldogabb lett volna ha a politikai mezőkre ki nem lép, mert itt bizonyára érte keserőség. Egyébünnen nem is ösmerné.

Szerény, timid természet volt. Sok ember közt szótalan, némelykor félszeg. Csak kis társaságát szerette, a tarokk-komániút a klubban és otthon az íróasztal, „görhes lovaeskáját“, hogy ő nevezte, a kinek ha azt mondja: „menjünk kis lovaeskám“, megrázkóditik, gyönyörű paripává változik:

— Üljetek fel édes gazdám. Hova akarsz menni?

És viszi, viszi, röpül vele óperencián innen, óperencián túl, irdatlan, selyem mezőkön, ezüstös erdőkön, a hol aranyalmák esüggnek a fákról.

Hát el is vitte a görhes lovaeska mindenüvé, a Háza, a főrendiházba, népek szeretetébe, királynak, királynének kegyeibe, a halhatatlanságba és mindenüvé, a hova el akart jutni. S a merre ment, a hogy ment, pedig nyolevan évig ment, örökös tavasz volt virágok nyitak, liliomok bólingattak feléje, rózsák nevettek rá, — a bohémek királyára.

Oly bőkezű volt hozzá a természet, a minő talán senkihez. Mikor a legnagyobb tulajdonságokkal fölruházta, hogy a világot még szebbé tegye neki, elvett tőle egyet. Azt, mely az emberek ismerésére képesíti.

Thaly Kálmán: Valóban nemzetünknek koronája hullott le ő vele, a nagy írónal. Emlékszem még gyermekifju koromból azokra az időkre, midőn édes hazánkat két nagy hatalom ereje tiporta le, hogy a legsötétebb Bach, Schmerling, Pálffy és Benedek szisztémák alatt mi volt nekünk Jókai Mór! Az ő munkáiból merítettünk — amint igen helyesen méltóztatott erre célozni az igen t. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur — derüt és reményt hazánk jövője iránt. Emlékszem, milyen lelkesedéssel olvasta az egész magyar ifjuság, az öregek pedig környezve olvasták az ötvenes évek sötét korszakában a „Bujdosó uaplója“-t, amelyben Jókai a bükk-erdőségekben való bujdosását írja le, vagy a csodálatos hatású forradalmi „Csataképek“ et, amelyeket igazán nem lehetett könyvek nélkül olvasni. Majd később, amidőn történelmünkkel vigasztalt bennünket és megjelentek tőle varázstollal írva: „Erdély aranykora“, „Törték világ Magyarországon“, „Kárpáthy Zoltán“, Az új földesur“ s végtelen sora a nagybecsü alkotásoknak, ezek voltak egyedüli vigasztalóink. És valóban akkor a magyar irodalomban a klasszikus írónak sokkal nagyobb olvasóközönsége volt, mint ma és ezt legfőképpen Jókai tollának köszönhetjük. Ő tartotta meg bennünk az 50-es években és a 60-as évek elején a reményt, ő táplálta a magyar hazafiságot, hogy végképpen el ne esüggedjünk; halhatatlanok azon érdemek, amelyeket a varázstollával azon időkbén szerzett. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Bámulatos az a munkássága, amelyet hanyatló korában is élte végéig nemzetünk dicsőségére végzett. Hiszen szólván a halál vette ki a tollat munkás kezéből Áldott az ő emlékezete, amely mindenkoron dicsőséget fog hozni a magyar irodalomra és költészetre, mert költői, irodalmi érdemei elévülhetetlenek és a honszeretet ápolásában szerzett érdemei is azok.

Én tehát, t. Ház, legmélyebben meghatva hajtóm meg zászlómat és a párt zászlóját is, (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon) amelynek nevében. szorencsóm van beszélni, a nagy halott emlékezete előtt. Tisztelettel, kegyelettel, honfui halálával adózunk emlékének és mindazokat az előterjesztéseket, amelyeket részint a t. elnök ur, részint a t. közoktatásügyi miniszter ur méltóztatott megtenni, helyesoljuk és részünkről teljes tisztelettel, kegyelettel és gyásszal járulunk hozzájuk. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. Szónokot többen üdvözlük.)

Jókai Mór temetése.

Budapest, május 9.

A nagy halottat ma délután kísérték ki utolsó útjára. Amilyen nagy, őszinte szívvel szeretete őt a

És azután is mindig kedvezett neki egész végig egész tegnapi. Hosszu életkort adott neki, vidám öregséget, el nem muló fiatalságot, örök szerelmet. Mert öregségében gyermekké tette (talán hogy isten az angyalai közé sorozhassa) Nem csoda, hogy már a végén ő is elbizakodott s kivételes lénynek kezdte magát elhinni. Harmadéve arról beszélt, hogy új körmei nőttek, tavaly azzal dicskedett, hogy egy új foga jött ki. Hátha minden előlről kezdődik? Hiszen maga is egy csoda volt. Miért ne történhetnének csodák a csodával?

Meg a Halál is olyan játszi volt, olyan könnyed, olyan gyöngéd hozzá. Nem a kaszájával vágta le, mint a többi embert, hanem talán egy virágszállal sujtott rá és lelke szeliden átröppent a virágra. Semmije se fájt, betegségében is alig hitt, a halál bizonyára eszébe se jutott. Tegnapi este, mikor a többi órák kilencet ütöttek a lakásban, ő is elkérte a zsebóráját, hogy hozzájuk igazítsa.

Felhuzta óvatosan és letette maga mellé az éji szekrénykére. Haligatta picinykét, hogy jár-e, aztán a fal felé hanyatlott feje, sóhajtott és örökre megszünt a szíve verni.

Csak az óra ketyegett tovább.

Tengerparton.

Írta: Vértessy Gyula.

Előtte a nagy, szürke végtelenség. Hátam mögött kopár, fehér hegyek.

nemzet életében, olyan őszinte fájó szívvel követték koporsóját az emberek százai.

A gyászünnepély a Nemzeti Múzeumban kezdődött. A koporsó körül a családtagok, a király képviselője: Apponyi Lajos udvarnagya, a kormány tagjai, a tábornoki kar, az országgyűlés mindkét házában elnökei és tagjai és az írói világ jelesei foglaltak helyet. Kévéssel három óra után a m. kir. Operához teljes zenekarának gyászzenéje vezette be a szomorú aktust. Ezután Baksa Sándor a dunamelléki ev. ref. egyházkerület püspöke mondotta el költői szarnyalású, mindenkit könyekig megható gyászbeszédét. Erre az Operaház énekkara egyházi énekeket adott elő. Dr. Berzeviczy Albert gyászbeszéde következett most. A magyar kormány nevében vett búcsút Berzeviczy a nagy halottól, kinek emléke örökké élni fog a szívemben s kinek neve akkor is ismeretes lesz e világon, mikor koporsója éret már rég megemészttette a rozsdát.

Dr. Beöthy Zsolt az összes tudományos irodalom és újságírói intézetek és egyesületek nevében mondott búcsúbeszédet.

Erre az Operaház zenekarának játéka közben bemelték a koporsót a tavatáról és hatlovas gyászkocsin helyezték el.

És megindult a gyászmenet.

A gyászkocsi előtt lovasrendőrök, katonai zenekar, küldöttségek, egyletek, a főiskolai és tanuló ifjúság, koszos kocsik, művészi jelvények, rendjelviselők haladtak. A gyászkocsi mellett két oldalt a Petőfi társaság tagjai mentek fáklyákkal, a külső sorfalat az Adria hajótársaság tisztjei alkották.

A gyászkocsi után közvetlen az özvegy és a családtagok mentek. Az özvegyet, ki roskadozó léptekkel követte a koporsót, Vészi József, az Újságírók Egyesülete elnöke vezette. A családtagok után a kormány, országgyűlés, tábornoki és tisztai kar, Budapest székesfőváros törvényhatósága, egyéb hatóságok, irodalmi és tudományos testületek, katonai zenekar, a gyászkíséret többi tagjai, lovasrendőrök és kocsik következtek. Az utcák, hol a menet elhaladt, fekete gyászszal voltak bevonva, a lámpák fekete fátyollal letakarva.

A menetet a Nemzeti Színház előtt megállott és itt Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója az összes budapesti színházak és a magyar művészet képviselőitől mondott búcsúbeszédet. A beszéd után a Ganz-gyári dalkör Kólcsey Himnuszát kezdte énekelni és ennek hangjainál haladt tovább a menet egészen a temetőig.

Itt az ev. ref. theologusok egyházi éneke fogadta a nagy halottat, kinek koporsóját Pap Károly lelkész imája közben helyezték el az örök nyugalomra szánt helyen. Az ima után Herzeg Ferenc a

Hátam mögött a múlt, ahonnan jöttem;
Előttem a jövő, hová megyek.

Fehér volt mindég az én gyászom színe.
Örömtelen, hideg, fehér, fakó.
Nem éjszakák zordon boruja látott,
Csak tél borult rám s hullt utamra hó.

Csendes boruval és fehérül gyászszal
Öröm, gyönyör nélkül mult életem.
S hogy ám hajamra is hó ráhullt
Ugy érzem, utam bevégzem.

Nines mit siratnom elmult ifjúságom,
Nem nyujtott nekem semmi nagy gyönyört.
Csak bandukoltam szomju szívvel, ajkkal
S a szomjuság úgy kinzott, úgy gyötört.

Előttem van a tenger végtelenség,
Megyek felé és egyre szomjazom:
A nyugalomra és a boldogságra --
Szomjam talán végre elolthatom.

A végtelen vizek felé elküldöm
Vágyó sohajban egész lelkemet --
Amely utánnad végtelen nyugalom
Örök elmulás, ugy, de ugy eped!

Fehér hegyek, multam kopár emléki
Búcsúzzunk el hát: Isten veltek!
Én messze, messze utra készülődöm
A végtelenség ki és én megyek...

Petőfi-társaság, Tuba János pedig szülővárosa Révkomárom közönsége nevében vettek búcsút Jókaitól. Még csak Pap Károly áldása volt hátra. Ezután lassan, szomorúan oszladozni kezdett a közönség.

IRODALOM, MŰVÉSZET, ZENE.

Jogász induló jelent meg kézdívasárhelyi Dávid István joghallgatótól, Budapestén Bárd Ferenc és testvére zeneműkereskedők kiadásában. Az ifjú zeneszerzőnek ez első kísérlete egy eszes, dallamos, hangulatos és eléggé fülbemászó kis induló, mely után még bizonyára több sikerült produkciót várhatni szerzőtől. Az indulót szerző Kópósy Dezsőnek ajánlotta; zongorára kapható a kiadóknál (Budapest, Kussuth-Lajos-utca 4. sz. a.) 1 K. 50 f.-ért. Zongorázók figyelmébe szívesen ajánljuk.

NAPI HIREK.

— **Gróf Majláth püspök Kézdívasárhelyen** május 8-án, vasárnap fejezte be áldásos működését. Reggel 8 órakor ünnepélyes szent misét mondott Zomorai Dániel kanonok és Soóthy Gyula praelátus és kívülök még hat plebánus, lelkész segédkezősével. Mise közben az áldozás szentségében részesítette a főgimnázium összes ifjúságát s mindazokat a híveket, kik a gyónást elvégezték; majd a bérmálás szentségét adta föl az előző napi felhívás folytán jelentkezett 18 hívőnek. Rövid pihenés után, mely közben egyeseknek adott kihallgatásokat, 11 órakor részt vett a főgimnázium ifjúsága által a „Vigadó” nagyszobában rendezett ünnepélyen, a hol megjelenésekor a Vigadót egészen betöltő ünneplő közönség részéről lelkes éljenzésben, zajos óvációban részesült. Ezt a minden részletében szépen sikerült ünnepélyt Asbóth Viktor hittanár, a Mária-kongregáció vezetője rendezte, heteken keresztül lankadást nem ismerve fáradván annak sikere érdekében; az ünnepélyt is ő nyitotta meg. Magas röptű beszédében üdvözölte a püspököt, „akit épen 7 évvel ezelőtt szentelték föl püspökké a budavári koronázó templomban s a ki azóta kifejtett önfelelő működésével „uj eget és új földet”, erős hitéletet teremtett egyházmegyéjében s a híveket és az ifjúságot rokonszenves, szeretetteljes modorával, nemes eszelekedeteivel egészen meghódította.” Zugó éljenzés, lelkes tapsvihar hangzott föl újból s azzal kezdetét vette az ünnepély, a következő műsor szerint: 1. Ünnepi nyitány, a főgimnáziumi zenekartól. 2. Flotó; énekelte a főgimn. vegyeskara. 3. Riadó; szavalta Jenáky Ferenc VIII. oszt. tan. 4. Karácsonyest; előadta a főgimn. zenekar. 5. Május királynéja; költemény, előadták: Kovács Ernő, Novák Ferenc, Vajna Gábor, Metzger Ede, Finta János, Kurács Antal, Bajna Árpád, Jancsó Béla és Nagy Klára főgimn. tanulók. 6. Népdalegyveleg; énekelte a főgimn. férfikara. 7. Üdvhangok; szavalta: Bardocz Lajos VIII. o. tan. 8. Az ezüsfátyol legendája, Várady Antaltól; melodráma, Beth Mihály kántor harmónium és énekkíséretével előadta: Fekete András VIII. oszt. tan. 9. Dráma a tenger fenekén. Zenerészlet, előadták: Puskás Gábor, Kiss Ernő, Bánffy György, Khell István, Zakariás Á., Keresztes István, Metzger Ede, Jancsó Endre és Czirják Gyula főgimn. tanulók. A minden pontjában fényesen sikerült műsor után Majláth püspök szólt röviden, ékesen, az ifjúsághoz és a szülőkhöz. Nagy szerénységgel tiltakozott az ünnepély 7-ik pontja ellen, mely őt szándékozott ünnepelni, holott az egész ünnepély a Mária-kongregáció hódolata volt Máriának, az Isten anyjának. „Ha tudta volna — ugymond a főpásztor — hogy őt is ünnepelni szándékoznak, el sem jött volna az ünnepély.” Persze a közönség e kijelentésre is hatalmas éljenzésben tört ki. Végül a püspök kifejtette, hogy a Mária-kongregációnak nem az a célja, mint sokan mondják, hogy a papi pályára előkészítse az ifjúságot, hanem az, hogy megnyerje őket az erkölcsös, a vallásos, a tisztá életnek. Délután 3 órakor az iparcs tanonc-otthon látogatta meg a püspök; 4 órakor a templomban megható vallásos szertartások között, óriási közönség jelenlétében felavatta a Mária-kongregáció tagjaivá a főgimnázium következő 16 jeles tanulóját: Fekete András, Jancsó Béla, Jenáky Ferenc, Hollanda János VIII., Elekes Béla, Jancsó Gyula VII., Dénes András VI., Elekes

Dezső, Finta Antal, Finta János, Kelemen István, Khell István, Kopacz Albert, Szalai Gyula, Tamás Elek és Tuzson Lajost. A felavatandókhoz előzőleg Balázs Ferenc főesperes tartott átgondolt, eszmé gazdag, gyönyörű beszédet. Végül a májusi ájtatóságot végezte el a püspök s hétfőn reggel az 5 órai vonattal hívei s az ifjúság szerencsekívánataitól kisérve Csíksomlyóra utazott.

— **Az árvaház közgyűlése.** A háromszék-vármegyei „Erzsébet”-árvaleány-nevelő-intézet 1903. évi beszámoló közgyűlését Kézdívasárhelyt f. évi május 15-én az intézet helyiségében d. u. 2 órakor fogja megtartani, melyre az egyesület alapító tagjait, tisztviselőit bizotmányi tagjait s az érdeklődő nagy közönséget bizalommal meghívjuk. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés az 1903. évről. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Költség előirányzás-jóváhagyása. 5. Folyó ügyek az alapszabály 22. §. f.) és j.) pontja értelmében. 6. Miniszteri leiratok tárgyalása. 7. Előző ki-bejelentések a tett intézkedésekről. 8. Kezdi ügyek és indítványok. Kézdívasárhelyt, 1904. május hó 9-én. Gróf Mikes Ármenné int. elnök. Dobay János int. titkár.

— **Érettségi a rom. kath. főgimnáziumban.** (Értesítés.) Nagys. Elischer József, kir. tankerületi főigazgató a kézdívasárhelyi-kantai rom. kath. főgimnáziumban tartandó szóbeli érettségi vizsgálat idejéről f. évi június hó 6. és 7. napjait tűzte ki. Miről a tanügy barátai és a t. közönség azzal a megjegyzéssel értesítették, hogy a szóbeli érettségi vizsgálatok az „Utastás” 22. §-a értelmében nyilvánosan tartatnak. Kézdívasárhelyt, 1904. május 8-án. Az igazgatóság.

— **A „Stephanie menedékház” közgyűlése.** A kézdívasárhelyi szégyény munkaképtelen öregek „Stephanie” menedékházának mult évi rendes közgyűlése Kézdívasárhelyt 1904. május hó 15-én d. u. 2 órakor az árvaház helyiségében fog megtartani, hová az alapító és rendes tagokat, valamint az érdeklődő ügy barátokat bizalommal meghívjuk. A gyűlés főbb tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári, vagyongazdálkodó bizottsági, pénztárnoki és leltározó bizottsági jelentések. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Jövő évi költség előirányzat megállapítása. 5. Folyó ügyek. 6. Indítványok. Kézdívasárhelyen, 1904. május hó 9-én. Gróf Mikes Ármenné elnök. Vajna Károly, titkár.

— **Esküvő.** kézdívasárhelyi Pongrácz János f. hó 3-án tartotta esküvőjét Budapesten kézdívasárhelyi Molnár Amálkával Molnár Bálint vasvárosi kir. postamester húgával. Szerencse legyen frigyükkel.

— **Mulatság.** A k. vásárhelyi önkéntes tüzoltóegyesület pünkösdi másodnapján a Nagy Ferenc-féle ligetben májális rendez. A jó ólra rendezendő mulatságra felhívjuk a közönséget figyelmét.

— **A magyar-amerikai hajójárat.** Magyarországból kivándorlók szállítására csakis a fume-nyorki hajójárat nyert engedélyt. Az állandó menetrend szerint Fiuméből minden második kedden van hajóindulás. Május 17-én (kedden) a „Slavonia”, május 31-én (kedden) a „Pannonia”, június 14-én (kedden) az „Ultonia” hajók indulnak New-Yorkba. A szállítási díjban bennfoglaltatik két napi ellátás Fiumében és teljes ellátás a hajón. Május háromszor van étkezés, minden napra másféle étlappal. Az egyik napra szóló étlap példának okáért a következő: Reggeli: kávé vagy tea tejjel, vajás kenyér, száraz halak, sütemény. Ebéd: leves, marhahús rizsszel és burgonyával, sertéshús borsóval, gyümölcs, kenyér és bor. Vacsora: Pecsénye mustárral, makaróni, sütemény, kenyér és bor. — Az a híresztelések, a melyek a fumei hajókkal utazók partraszállásáról kerültek forgalomba, valótlanok, mert a kik az engedélyt nyert társaság hajóin utaznak, külön díjat nem fizetnek és zaklatás nélkül léphetnek partra Amerikában. Díjtan felvilágosítást ad és előjegyzéseket elfogad az „Adria” személyszállító osztálya: „Központi Menetjegyiroda” Budapesten, IV. Vigadó tér 1. szám alatt, amelynek távirati és levélcíme Menetjegyiroda, Budapest.

— **Köszönetnyilvánítás.** Nagymihály Sándor helybéli építőmester urnak a magam és rendtársaim nevében is hálás köszönetemet nyilvánítom ez uton is, hogy a kantai hid mellett levő Szt. János kápolna kijavítását teljesen díjtanlanul teljesítette. A jó szív szeretete külső eszelekedetekben szintén áldozatkészen nyilvánul. Asbóth Victor házfőnök.

— **Szerkesztői üzenet.** R. C. helyt. Nagy sajnálatunkra későn kaptuk, s így kiszorult.

